

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สภาพการณ์และปัญหา

นับตั้งแต่มนุษย์กำเนิดขึ้นมา มนุษย์นับว่าเป็นสัตว์ที่ต้องอยู่รวมกันเป็นสังคมมากกว่าสัตว์อื่น ๆ และสังคมหน่วยที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญต่อคุณภาพของสังคมและประเทศชาติมากที่สุด คือสังคมครอบครัวเพราะนอกจากจะก่อให้เกิดการสร้างเผ่าพันธุ์มนุษย์รุ่นใหม่แล้ว ยังเป็นแหล่งแรกที่ทำให้การศึกษาอบรมสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้มีการดำรงชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสม สมาชิกในครอบครัวเองจะดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข และมั่นคงได้ก็ด้วยรากฐานของครอบครัวที่เต็มไปด้วยความรักความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ชีวิตคู่ คือ ชีวิตของคน 2 คนที่หล่อหลอมรวมกันปรารถนาที่จะครองชีวิตคู่สร้างครอบครัวที่มีความสุข ยินดีจะเผชิญกับอุปสรรคที่จะมีเข้ามาและร่วมแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เพื่อให้ครอบครัวมีความร่มรื่นมั่นคง กล่าวกันว่าแต่ละสังคมจะดีเพียงใด ก็ให้ดูจากสถาบันครอบครัวเป็นสำคัญ หากครอบครัวดีก็ทำให้สังคมดีไปด้วย ทุกคนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังข้อความที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ว่า “ครอบครัวเป็นกุญแจสำคัญ ในการป้องกันและควรแก้ไขปัญหามวลชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (วรภา ถิ่นเชือกเทศ, 2530 : 7) แต่การที่คน 2 คนที่เกิดและเติบโตมาแตกต่างกัน ต้องมาใช้ชีวิตร่วมกันไม่ใช่เรื่องง่าย และคงไม่ใช่เรื่องที่ยากที่จะทำได้เช่นกัน มีนักปรัชญาหลายท่านได้ให้ภาพพจน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัวไว้แตกต่างกัน เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) มองว่าชีวิตครอบครัวเป็นชีวิตที่หวานชื่น น่ารัก และระเอียงล่อล่อ นุ่มนวล ส่วนสติเวนสัน (Stevenson) เห็นว่าชีวิตครอบครัวเปรียบเสมือนสมรภูมิหาใช้ทางที่ประดับด้วยกลีบกุหลาบไม้ ช่อมประสมทั้งความสุขและความทุกข์ปะปนกัน (ลูบสตันน์ พิชญ์ชยะนนท์, 2531 : 1 ; อ้างอิงมาจาก Luther, n.d. ; Stevenson, 1881) หญิงและชายเมื่อตัดสินใจเข้าสู่ชีวิตการสมรส ทั้งคู่ย่อมคาดหวังและปรารถนาชีวิตสมรสที่ประสมแต่ความสุขความเข้าใจกัน ผลงานวิจัยของ เกล็น และวีเวอร์ (Glenn and Weaver, 1981 : 161 – 168) พบว่า ความสุขในชีวิตสมรสมีความสัมพันธ์กับความสุขส่วนรวมของชีวิตสูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ และความสุขในชีวิตสมรสยังส่งผลให้คู่สมรสเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีด้วย คู่สมรสที่มี

ความสุขในชีวิตสมรส ยังเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งของการมีคุณภาพชีวิตสมรสที่ดี (อุบลรัตน์ พิชญ์ชัชชนนท์, 2531 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Lewis and Spainer, 1979)

แต่เราก็กลับ พบว่า ปัญหาความขัดแย้งโดยเฉพาะในคู่สมรส นับวันดูเหมือนจะมีมากขึ้น ทั้งสาเหตุที่มาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ในช่วงระยะเวลากว่า 40 ปี ที่ประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจ (ต่อมาคือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม) จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้เร่งพัฒนาเศรษฐกิจจนทำให้รายได้ประชาชาติสูงขึ้น แต่การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งเพิ่มรายได้เป็นหลัก โดยหลงลืมการพัฒนาคุณภาพทางสังคม ผลพวงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทำให้สถาบันครอบครัว จำนวนไม่น้อยประสบปัญหา รวมทั้งที่มาจากวิธีการในการจัดการกับปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นด้วย ความขัดแย้งระหว่างบุคคลคงต้องเกิดขึ้น ตราบใดที่มนุษย์เรายังมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพราะแต่ละบุคคลต่างมีความคิดความต้องการที่แตกต่างกัน การไม่รู้แนวทางในการแสดงออกที่เหมาะสมเมื่อเกิดความขัดแย้งทำให้เกิดปัญหา ด้วยเหตุนี้จึงควรหาทางให้ได้เรียนรู้แนวทางในการแสดงออกที่เหมาะสม เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล (Sasse, 1978 - 192) ปัญหาความขัดแย้งยังคงเกิดขึ้น ตราบใดที่มนุษย์ยังมีความแตกต่าง การช่วยให้มนุษย์เข้าใจสาเหตุเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะช่วยป้องกัน ขจัดและลดปัญหาเหล่านั้นลงได้ (ทิศนา เขมมณี, 2522 : 139) ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเกิดขึ้นได้เสมอในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ การแสดงออกที่เหมาะสมเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล เป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้มนุษย์สามารถทำงานอย่างมีความสุข และการดำเนินชีวิตอย่างราบรื่น (จิตร ทาวะกุล, 2526 : 245) บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ หากมีการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลอย่างสร้างสรรค์ และจะส่งผลให้สามารถลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ (พรพรรณ ทวีหะประภา, 2526 : 48) หากเปรียบเทียบกับสังคมไทยในอดีตซึ่งเป็นครอบครัวขยาย ประกอบด้วย ปู่ย่า ตายาย เกรือญาติอยู่ร่วมกันคอยช่วยเหลือดูแลเกื้อกูลซึ่งกันและกัน นับเป็นข้อดีที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะคอยเชื่อมประสานความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคู่สมรสหรือคนในครอบครัว แต่ในปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น โดยครอบครัวขยายลดลงจากร้อยละ 56.9 ในปี 2542 เป็น 56.1 ในปี 2543 และเป็น 55.5 ในปี 2545 และครอบครัวเดี่ยวที่มีสามีและ/หรือภรรยาและ/หรือลูกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31.3 ในปี 2542 เป็น 31.6 ในปี 2543 และ 32.1 ในปี 2545 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2546) ขนาดของครอบครัวโดยเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่อง จาก 4.4 คนต่อครัวเรือน ในปี 2533 เป็น 3.9 คนต่อครัวเรือน ในปี 2543 และ 3.5 คน ต่อครัวเรือน ในปี 2545 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2546) นอกจากนี้ อัตราการจดทะเบียนสมรสก็ลดลง จากอัตรา 26.6 คู่ ต่อ 1,000 ครัวเรือน ในปี 2539 เป็น 19.8 คู่ ต่อ 1,000 ครัวเรือน ในปี 2541 และ 18.6 คู่ ต่อ 1,000 ครัวเรือน ในปี 2544 ในขณะที่อัตราการหย่าร้างเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ จาก 3.45 คู่

ต่อ 1,000 ครัวเรือน ในปี 2539 เป็น 4.36 คู่ ต่อ 1,000 ครัวเรือน ในปี 2544 โดยเฉพาะครอบครัว ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีอัตราการหย่าร้างสูงสุด โดยในปี 2539 มีอัตราการ หย่าร้างคิดเป็น 4.65 คู่ ต่อ 1,000 ครัวเรือน เพิ่มขึ้นเป็น 5.93 คู่ ต่อ 1,000 ครัวเรือนในปี 2544 (กรมการ ปกครอง 2545) และข้อมูลในปี 2547 เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีการจดทะเบียนสมรส จำนวน 43,183 คู่ จดทะเบียนหย่า 14,976 คู่ (แหล่งข้อมูล : กองปกครองและทะเบียน สำนักปลัด กรุงเทพมหานคร)

จากโครงการวิจัยครอบครัวไทย พ.ศ. 2537 ได้มีการสอบถามผู้ตอบ 3,000 กว่าราย ว่ามี ความพอใจในชีวิตสมรสของตนมากน้อยเพียงใด ผู้ตอบชายร้อยละ 91 ผู้ตอบหญิงร้อยละ 81 ตอบว่าโดยทั่วไปพอใจกับชีวิตสมรส แต่มีผู้หญิงมากถึงร้อยละ 12 ที่ตอบว่าไม่มีความรู้สึกเฉย ๆ และร้อยละ 7 ที่ตอบว่าไม่พอใจกับชีวิตสมรส โดยรวมพบว่าผู้หญิงมีความพอใจในชีวิตสมรส น้อยกว่าผู้ชาย อาจเนื่องจากภาระที่หญิงต้องรับมากกว่าชายในการครองชีวิตคู่ ในโครงการเดียวกันนี้ ผู้หญิงมากถึงร้อยละ 6 (เปรียบเทียบกับชายร้อยละ 1) ตอบว่าตนเคยคิดถึงการหย่าร้างกับคู่สมรส บ่อยครั้ง และมีผู้หญิงจำนวนมากถึงร้อยละ 16 ที่ตอบว่า แม้จะไม่บ่อยครั้งนักแต่ก็เคยคิดถึงเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตนและคู่สมรส จึงมีคำถามเกิดขึ้นว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จากข้อมูล ที่กล่าวมาจะเห็นจำนวนสถิติทั้งในเรื่องการหย่าร้างที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การจดทะเบียนสมรสที่ ลดลง ผลวิจัยในเรื่องความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่บ่งชี้ให้เห็นว่าเกิดความขัดแย้งในสถาบัน ครอบครัวเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งวิธีการจัดการกับความขัดแย้งก็ด้อยลง

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว ไม่ได้เป็นผลกระทบทจากแรงกดดัน ภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว อาจกล่าวได้ว่าปัญหาความขัดแย้งในคู่สมรสนั้นมาจากสองทาง คือ ปัญหาจากภายนอกและจากภายในคู่สมรสเอง ถ้าคู่สมรสรักกันเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และเลือกใช้ วิธีจัดการที่เหมาะสมในเวลาที่มีปัญหาเกิดขึ้น ถือเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตคู่ที่เข้มแข็งมั่นคง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส เพื่อเป็นแนวทาง การศึกษานำไปป้องกัน และแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส เพื่อให้ชีวิตสมรสเต็ม ไปด้วยสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่นไปด้วยความรักความเข้าใจ อันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้มีคุณภาพชีวิต สมรสที่ดี พร้อมยืนหยัดผ่านพ้นอุปสรรคปัญหาและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส
2. เพื่อศึกษาการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยก่อนการสมรส ปัจจัยระหว่างการสมรส ปัจจัยสาเหตุของความขัดแย้ง และปัจจัยลักษณะของความขัดแย้ง กับการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส มีขอบเขตในการศึกษาการจัดการความขัดแย้งของคู่สมรสในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเก็บข้อมูลจากคู่สมรสที่อยู่ร่วมกันเป็นเวลา 2 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นช่วงที่คู่สมรสรู้จัก และเห็นพฤติกรรมของอีกฝ่ายมากขึ้น แสดงความเป็นตัวเองอย่างเปิดเผยและเริ่มมีบุคลิกภาพที่เด่นชัดขึ้น โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์พูดคุย

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

คู่สมรส หมายถึง ชายหญิงที่ตัดสินใจใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ผูกพันและใช้ชีวิตร่วมกัน ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักฐานรากสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิต ครอบครัวมีหลากหลายรูปแบบและหลายลักษณะนอกเหนือจากครอบครัวที่ครบถ้วนทั้งบิดามารดาและบุตร

ความขัดแย้งในชีวิตสมรส หมายถึง ความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคู่สมรส อันเนื่องมาจากความไม่ลงรอยกันด้านความต้องการ จุดประสงค์และความคาดหวังของคู่สมรส ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. ความขัดแย้งที่ไม่รุนแรง เล็กน้อย หมายถึง ความขัดแย้งในประเด็นเล็กน้อย ความคิดเห็น ความรู้สึกที่แตกต่างกัน เป็นเรื่องหุ้มนหุ้ม ซึ่งสามารถคลี่คลายในเวลาอันรวดเร็วและไม่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรส

2. ความขัดแย้งทางความคิด ทศนคติ หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดจากแนวคิด ทศนคติ ประสพการณ์ที่แตกต่างกัน หรือการขัดแย้งทางความเชื่อ ความขัดแย้งในลักษณะนี้หากมีมาก อาจทำให้ความขัดแย้งเพิ่มมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสในอนาคต

3. ความขัดแย้งที่ซับซ้อน รุนแรง หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดจากประสพการณ์ที่แตกต่างกัน พฤติกรรมที่แสดงออกในด้านลบ หรือการขัดแย้งทางความเชื่อความขัดแย้งในลักษณะนี้มัก กระทบ กระเทือนความรู้สึกของอีกฝ่ายอย่างมาก

ลักษณะของความขัดแย้ง หมายถึง ความขัดแย้งที่แสดงอาการออกมาหรือไม่แสดงอาการ ออกมาแต่สามารถรับรู้หรือรู้สึกได้ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ความขัดแย้ง ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม หรือความขัดแย้งที่เกิดภายในองค์กร ประกอบด้วย 6 ลักษณะ ได้แก่

1. ความขัดแย้งที่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล หมายถึง ความขัดแย้งที่มีรากฐาน อยู่บนความแตกต่างของความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ ที่ชัดเจน เช่น ความคิดที่จะนำเงินสะสม ของครอบครัวไปใช้ในวัตถุประสงค์ที่ต่างกันสามีอยากซื้อรถ ภรรยาอยากซื้อห้องครัว เป็นต้น

2. ความขัดแย้งที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผล หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดจาก ความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย เช่น คิดมากเกินไป ใจน้อยเกินไป อคติ หูเหมา ฯลฯ ทำให้เกิดความเข้าใจกันไม่ผิด ๆ นำไปสู่การขัดใจกันง่าย ๆ

3. ความขัดแย้งที่มีลักษณะเปิดเผย หมายถึง ความขัดแย้งที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องการแก้ไข สิ่งที่ฝ่ายตรงข้ามมี เช่น ขอให้สามีเลิกสูบบุหรี่ ขอให้ภรรยาเลิกเล่นไพ่ การแสดงออกโดยเปิดเผยนี้ หากทั้งคู่มีความคิดเห็นตรงกันและฝ่ายที่ต้องการแก้ไขยอมรับได้และให้ความร่วมมือ ปัญหา ก็จะคลี่คลายไป

4. ความขัดแย้งที่มีลักษณะไม่เปิดเผย หมายถึง ความขัดแย้งในลักษณะปกปิดซ่อนเร้น เกิดขึ้นเมื่อฝ่ายที่มีความขัดแย้งไม่แสดงความขัดแย้งนั้นออกมา ใช้การเก็บไว้ในใจ เช่น ภรรยา ที่สงสัยในการกลับบ้านไม่ตรงเวลาของสามี เก็บไว้ในใจจนเกิดความเครียด ปวดศีรษะ เป็นต้น

5. ความขัดแย้งที่มีลักษณะเฉียบพลัน หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในช่วงสั้น ๆ เกิดจากการได้รับรู้พฤติกรรมปกติของฝ่ายตรงข้ามที่ตนไม่เคยรู้มาก่อน เช่น ความเห็นแก่ตัว นอนกรน ใช้ห้องน้ำนาน ฯลฯ ส่วนใหญ่เกิดในระยะแรกของการสมรส

6. ความขัดแย้งที่มีลักษณะเรื้อรัง หมายถึง ความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องหรือข้อขัดแย้งของตนเองได้ เช่น หัวหน้าครอบครัวที่อ่อนแอขาดการรับผิดชอบ หรือแม่บ้านที่ไม่ดูแลรับผิดชอบงานบ้าน เป็นต้น มักจะเป็นเรื่องของความคาดหวังของบทบาททางเพศ ซึ่งจะแก้ไขเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายปรับตัวความบทบาทได้

วิธีการจัดการกับความขัดแย้ง ซึ่งแบ่งเป็นเชิงบวก 4 อย่าง ได้แก่ การใช้ความอ่อนโยน การขอมความ การประนีประนอม การขอมความ และการเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหา

1. การใช้ความอ่อนโยน หมายถึง การหลีกเลี่ยงจะดีกว่าการต่อต้าน การรักษาความสงบเป็นเรื่องสำคัญการแสดงความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี จึงมักใช้ถ้อยคำได้แก่ ดี ไม่มีปัญหา ไม่เป็นไร เป็นต้น

2. การประนีประนอม หมายถึง การพยายามที่จะให้ทั้งสองฝ่ายได้รับความพึงพอใจ แต่บางครั้งการประนีประนอมจะไม่มีใครพอใจกับผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด เพราะว่าจะมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายต้องเสียบางอย่างที่ตนเองต้องการ บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ อาจจะอยากเพิ่มความต้องการของตนเอง และยังคงพยายามว่าจะได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ

3. การขอมความ หมายถึง การขอมทำตามความต้องการของบุคคลอื่นมากกว่าความสำคัญของตนเอง ขอมเห็นด้วยเพื่อต้องการความสงบเท่านั้น การแสดงในลักษณะนี้จะมีผลในระยะสั้นคือ ทำให้เกิดความสงบและอีกฝ่ายจะทำได้ทำในสิ่งที่ต้องการแต่มีผลในระยะยาว คือ มีผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

4. การเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหา หมายถึง การมุ่งที่สาเหตุที่แท้จริงของปัญหา พยายามสำรวจและเข้าใจความแตกต่าง ทั้งสองฝ่ายมีความตั้งใจที่จะวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและพยายามช่วยกันตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหา

วิธีการจัดการกับความขัดแย้งเชิงลบ 4 อย่าง ได้แก่ การใช้ความเย็นชา การหลีกเลี่ยง การเก็บกด และการใช้อำนาจหรือการควบคุม

1. การใช้ความเย็นชา หมายถึง การแสดงถึงวุฒิภาวะจึงไม่ควรแสดงอารมณ์ใด ๆ ออกมา ในขณะที่เกิดความขัดแย้งอารมณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ จะให้ความสนใจเฉพาะข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเท่านั้น มักพูดด้วยข้อความที่มีเหตุผลประกอบ และชอบกล่าวอ้างถึงบุคคลที่สาม ชอบใช้คำพูดที่มีความหมายซับซ้อนมักมีน้ำเสียงราบเรียบ มีสายตาเย็นชา

2. การหลีกเลี่ยง หมายถึง มีความเชื่อว่าการที่จะทนอยู่กับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นง่ายกว่าการที่จะต้องไปพบกับปัญหาที่ต้องขบคิด หรือพยายามที่จะต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

3. เก็บกด หมายถึง การกลบเกลื่อนแสร้งว่าไม่โกรธไม่ขัดแย้งซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ดี ผลที่ตามมาก็คือ ถ้าเก็บกดปัญหาความขัดแย้งเอาไว้เสมอ ๆ ในอนาคตอาจจะระเบิดออกมาซึ่งจะให้ผลเป็นทางลบ

4. การใช้อำนาจหรือการควบคุม หมายถึง ใช้อำนาจหรือความสามารถที่เหนือกว่าบังคับ ช่มชู้ ให้อีกคนหนึ่งยอมรับวิธีการของตน ให้ความสำคัญกับเป้าหมายหรือความต้องการของตนเองไม่สนใจความต้องการของคนอื่น

1.5 ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงลักษณะความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส
2. ได้ทราบถึงการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส
3. ได้ทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยก่อนการสมรส ปัจจัยระหว่างการสมรส ปัจจัยสาเหตุของความขัดแย้ง และปัจจัยลักษณะของความขัดแย้ง กับการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส
4. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส
5. ได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป